

Antonio Sacca: Storia della sociologia

Roma, Il sapere 1995, 100 s.

Stále nám chybí edice typu *Que sais-je*, v níž bychom se na stovce stránek dozvěděli vše podstatné o tom či onom tématu. Italové vydávají knižnici *Il sapere*, která má i komerčně výmluvný podtitul – Sto stran za tisíc lir, do našich poměrů volně přeloženo – Sto stran za dvacku. V této edici jako její 65. svazek vyšly *Dějiny sociologie (Storia della sociologia)* z pera Antonio Saccy – po dějinách německé literatury, italského filmu, katolicismu, fašismu, Číny, chemie, řecké literatury, komunikace, anglického divadla a víceméně samozřejmě – sexuality. Jak lze na sto stránkách zvládnout dějiny sociologie, jež obvykle nejdou (ani v minimální verzi francouzské z pera pánů profesorů Cuina a Gresleho) pod dvěstěpadesát stran? Přirozeně že pečlivou strukturací, promyšleným výběrem a hutnou charakterizační zkratkou. Saccovy Dějiny sociologie jsou psány z pozic implicity levicových, což samo o sobě jistě stále ještě není příznak diskvalifikující. Výklad se proto člení do kapitol – *Předchůdci* (Vico, Montesquieu, Rousseau, Turgot, Condorcet, Smith, Ferguson, de Maistre a Millar), *Od náboženského vědomí k vědeckému poznávání* (zde pojednán Comte, Tocqueville a Hegelova dialektika), *Sociologové třídního boje* (sociální darwinisté, Spencer, Marx, Nietzsche, Pareto a další italští političtí sociologové, Mannheim, Lukács a frankfurtská škola až po Habermase, počátky americké sociologie od Sumnera po Veblena, kritická sociologie od

Lynda k Millsovi a kritice funkcionalismu), *Od individua ve společnosti ke společnosti v individuu* (interakcionismus, etnometodologie, metodologický individualismus), *Dnešní italská sociologie* (Ardigo, Ferraroti, Aberoni, Gallino a Acquaviva) a nakonec *Sociologie bez individua* (Luhmannova teorie systému a sociobiologie) a *Sociologie bez společnosti* (názvuk postmoderny).

Vše podstatné v té knížce je, dokonce „dějiny“ jsou poměrně nestandardně dotaženy až do současnosti. Pro nás disproporčně vyčnívá Marx (celých devět stran, zatímco Le Bon má devět řádků a Weber obdržel třetinu toho, co Marx) a i znalce samozřejmě zarazí ten Millar v „předchůdcích“. To prý byl velice významný současník Fergusonův, který výrazně vydělil ve společnosti třídy s protichůdnými zájmy a vztahy mezi nimi vymezil jako vztahy závislosti a moci. Sociální vývoj vidí jako proces institucionalizace společenských nerovností, který se odehrává v rovině politické i zvykové (podle Szackého, ale i on pouze cituje Marvina Harrise). Podle Sombarta – Millarova knížka *Observations Concerning the Distinction of Ranks in Society* z roku 1771 obsahuje „jednu z nejlepších a obsahově nejbohatších sociologií, jakou vůbec máme“. Důvody zařazení Millara jsou tedy jasné. Ale stejně – kdy si pořídíme konečně něco takového, třeba jen do kapsy i u nás (zajisté, že s Marxem a třídním bojem v přiměřené proporcii a třeba bez toho Millara)?

Miloslav Petrusek

Wolfgang Welsch: Estetické myšlení

Bratislava, Archa 1993, 168 s.

Dnes si možná daleko více než kdykoliv dříve uvědomujeme, jak složité je porozumět a orientovat se v současném postmoderním světě a postmoderní společnosti a v jejich tak rozmanitých a různorodých formách života. Welschova práce *Estetické myšlení* nám průnik do soudobé kultury a postmoderní společnosti usnadňuje.

Jedním ze zásadních problémů, jichž se publikace dotýká, je fenomén estetizace naší společnosti. Welsch interpretuje postmoderní

společnost a její kulturu jako společnost a kulturu esteticky přesycenou. Jediněc je v důsledku přemíry podnětů a stimulů, jimiž je ze svého prostředí neustále atakován, doslova esteticky narkotizován a ztrácí tak schopnost vnímat své okolí a být vůči němu senzitivní. Tato anestezizace jediněc však přesahuje jen vymezenou, či omezenou estetickou oblast a přechází v anestezizaci sociální, jejímž důsledkem je stav „tranzové společenské nezúčastněnosti“. Od strukturálních funkcionalistů dávno víme, jak je stav sociální apatie z hlediska „přežití“ a „dynamické rovnováhy“ nebezpečný.